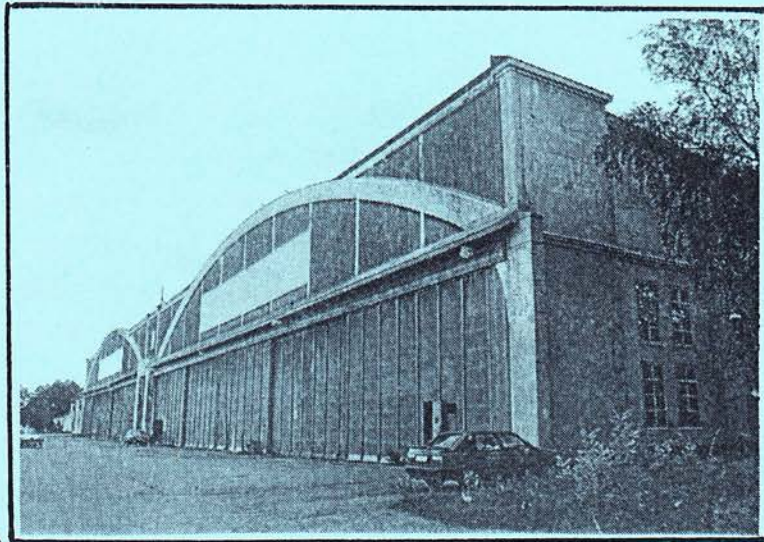

MARINFLYGAREN

ORGAN FÖR KUNGL. ROSLAGENS FLYGFLÖTTILJS KAMRATTFÖRENING

Maj
1998

F 2
1926 - 1974

BOKNYTT

År 1995 utkom en bok med titeln **Flygarhistorier**. För historieinsamling, urval mm svarade *Nisse Bruno* och *Torvald Johannes* och för utgivningen **Flygarsällskapet** i Stockholm.

Den lilla boken fick ett välvilligt mottagande, och upplagan är nu i det närmaste slut.

En efterföljare, med titeln **Flera Flygarhistorier**, har nu lämnat pressarna.. Boken, vars utgivare denna gång är **Allt om Hobbys** förlag, omfattar ca 100 sidor inrymmande ca 170 mer eller mindre fantastiska historier med anknytning till både det militära och civila flyget.

Om ett gott skratt förlänger livet, bör boken bidra till en ökning av medellivslängden.

I förra numret av medlemstidningen fick **Mikael Forsslunds** bok om flygplanet S12 ett omnämnande.

Ett 50-tal böcker har hittills sålts genom vår förening och det finns fortfarande möjlighet att inköpa den.

Utöver att boken ger en ingående beskrivning av flygplanet och dess utnyttjande i flygvapnet, innehåller den också en hel del F2-historia.

Ute i handeln finns nu ytterligare en bok med anknytning till F2. Boken heter **Torpedflyget i Sverige**. Utgivare är **Allt om Hobbys** förlag och författare även denna gång **Mikael Forsslund**.

Önskar Du inköpa någon eller några av ovan nämnda böcker, kan Du göra det genom vår förening. Du får dem då till ett

Forts. Sid 14

Ansvarig utgivare. *William Sivebro*
I redaktionen: *Kurt Jörgne* Red
Ulla-Britt Blad
C-A Åkergren

Innehåll

Sida	2	<i>Boknytt</i>
		<i>Text till omslagsbild</i>
	3	<i>Ordföranden har ordet</i>
	3-4	<i>En stämningsfull minnesstund</i>
		<i>Händelser under det gångna året:</i>
	5-6	<i>- Årsmöte/årsmiddag</i>
	6-7	<i>- Samlade igen - 45 år efter dramat</i>
	7-8	<i>- Kulturhusens dag. Hösträffen</i>
	8	<i>- Filmafton</i>
	8-10	<i>- Museiekonferens F7</i>
	10	<i>Flera "Löqenhistorier"</i>
	11	<i>Vinterflygskola på Hågernäsviken</i>
	12	<i>Arvid Flory</i>
		<i>En 11-årings tankar om pilotyrket</i>
	13-14	<i>Mekanikerminnen från Fårösund</i>
	15	<i>Döderhultaren</i>

Omslagsbilden

Hangar 81. Hangaren var en av de första byggnader som uppfördes på dåvarande **2. Flygkåren**. Hangaren stod klar 1/7 1929. Den byggdes delvis i betong, en på den tiden ganska ovanlig byggnadsmetod.

När F2 1947 omorganiserades till utbildningsförband, kom hangaren i första hand att utnyttjas av **Radarskolan (FRAS)**.

Ordföranden har ordet

Vid tidpunkten för denna tidnings utgivning är det nära 24 år sedan F2 avvecklades. När man nu efter dessa år går runt på området är det inte mycket att glädjas åt. Förfallet på en del av de gamla byggnaderna har tyvärr fått gå alltför långt.

Kamratföreningen medverkade vid firandet av Kulturhusens dag i förhoppningen om att vissa byggnader kommer att K-märkas och därigenom sparas till eftervärlden. I ÖB:s regi pågår en inventering vid nedlagda förband över objekt som har stor vikt för traditionsbevarandet.

Minnesstenen vid f d Kanslihuset har tyvärr fått ett utsatt läge genom den där nu pågående skolverksamheten. Styrelsen arbetar med flera frågor som gäller stenen, såsom: en eventuell flyttning, omförgyllning och en kompletterande textplåt.

Föreningen har haft representanter vid en 3-dagars Flygmuseikonferens och Kamratföreningsträff på F7. Detta gav mycket värdefulla kontakter och inblickar i den befintliga flygmuseiverksamheten samt övriga kamratföreningars aktiviteter.

I en förening som vår är av naturliga skäl medelåldern relativt hög och en succesiv nedgång i medlemsantalet ofrånkomlig. Glädjande nog har det senare kunnat motverkas av en god tillströmning av nya medlemmar under senare år.

Det är glädjande för styrelsen att så många medlemmar möter upp till våra sammankom-

ster. Glädjande är också att så många som inte har möjlighet att delta trots inbetalad sin medlemsavgift och därigenom gör det möjligt att hålla verksamheten i gång. Ett varmt tack också till dem som genom extra bidrag stöder föreningen.

Väl mött vid det stundande årsmötet!

William Sivebro

En stämningsfull minnesstund

Ulla-Britt Blad

I samband med Flygvapnets 70-års jubileum 1996 hölls en ceremoni i minneshallen i **Tre Vapen** på Gärdet för att hedra dem som omkommit under flygtjänst i Flygvapnet. Med anledning av att jag, året innan hos flygvapenchefen **Kent Harrskog** begärt att få min makes, **Gösta Blad**, namn uppfört på minnestavlan var jag en av de inbjudna.

På den vackra tavlan finns fler än 900 namn i relief. På namnraden för 1952 finns en lucka reserverad för de tre besättningsmännen på DC-3:an som försvann över Östersjön. Nu hade **Göstas** namn placerats där.

Vi anhöriga har aldrig fått ett definitivt besked om vad som hände våra män den 13. juni 1952 och har därför avstått från att få namnen införda.

Efter Rysslands erkännande att de skjutit ner DC-3:an, beslutade jag mig, efter att ha rådgjort med **Göstas** systrar, att få **Göstas** namn uppfört på minnestavlan. Vi hade inga barn, så detta är enda beviset på att han en gång funnits och verkat på jorden.

Chefen Flygvapenledningen, Kent Harrskog, håller minnetalet.

Minneshallen i Tre Vapen stod färdig 1943. Initiativtagare var dåvarande Flygvapenchefen **Bengt G:son Norden-skiöld**. Han skrev själv reglerna för hallen och gjorde ingen åtskillnad på grad eller befattning. Alla, som i olika roller kommanderats till flygtjänst och omkommit, skulle i minneshallen ihågkommas för evig tid.

Minnesstunden inleddes med stämningfull militärmusik. Under tiden samlades anhöriga, bl a föräldrar och bror till en ung fänrik som tillsammans med en kamrat omkommit ett par månader tidigare, ett antal chefer från Flygvapenledningen, Materielverket och Flottiljerna.

Flygvapenchefen lade ner en krans framför marmortavlan och höll sedan ett tal där han bland annat framhöll, att gångna generationers kunnande och möda kommer dagens flygare till godo, även om utvecklingen gått mot snabbare och annorlunda flygplan.

Lennart Koskinen, vars fru förlorade sin far i Flygvapnets tjänst, ombesörjde den andliga delen av ceremonin. Han började och slutade med verser av **Dag Hammarskiöld** och talade sedan om vår strävan efter mening och sammanhang, något som skiljer människan från djuren. De omkomna upplevde meningen och de fullgjorde ett viktigt värv. De dog mitt i sitt verk, de flesta mycket unga. Han avslutade ned att välsigna de omkomna och deras anhöriga, varefter följde en tyst minut.

Ceremonin var mycket vacker och gripande och avslutades med samling utomhus. Fyra JA-37 Viggen ur F16 flög in på låg höjd. Över minneshallen bröt sig ett av planen ur, steg och försvann. En hälsning till de förlorade kamraterna kallad **"Missing man"**.

Minneshallen är mycket vacker och stämningfull. Professor **Einar Forseth** har skapat de sex freskomålningarna som omger marmortavlan. Man får följa en ung mans uppväxt i ett lantbrukarhem, studentexamen, flygutbildning, olyckan och slutligen begravningen med hedersbetygelser.

Minnesstunden var mycket stämningfull och gripande och för mig ett välbevarat minne. Jag besöker hallen flera gånger om året med en blomma och sitter en stund och minns de hemska dagarna och månaderna 1952 - men också de fina åren före.

Tänkvärt

Man kan inte ändra vindens riktning, men man kan sätta seglen så, att man alltid når sitt mål.

HÄNDELSE UNDER DET GÅNGNA ÅRET

Årsmöte och årsmiddag

Året inleddes stadgenligt med årsmöte och årsmiddag lördagen den 31. Maj.

Som traditionen bjuder skedde först samling vid minnesstenen för en minnesstund vari bl a ingick kransnedläggning, parentation över avlidna kamrater samt dikt-läsning.

Erik Tendler förde föreningens fana, den fana som dåvarande ordförande *Valter Melin* fick mottaga ur H M Konungens hand 1954.

På trumpet spelades fanfar och "Den blomstertid nu kommer", vilket gav en för-ning om att sommaren stod för dörren.

Samlingen gynnades av fint väder, sol och ganska varmt efter en kylig period.

Efter minnesstunden förflyttning till Täby Kom-munalhus för att där genom-

föra övriga aktiviteter. Sam-ling skedde under intagande av en drink.

Kl 1745 kunde så vår ordfö-rande *William Sivebro* hälsa ett 60-tal medlemmar väl-komna till föreningens 53. årsmöte.

Till att leda årsmötesför-handlingarna utsågs *William Sivebro* och till protokollfö-rare *Kurt Jörgne*.

Från förhandlingarna kan följande noteras:

- Av förvaltningsberät-telsen framgick att föreningens ekonomi är god. Eget kapital uppgick till ca 31.000:-
- Beslutades om oförändrad medlemsavgift, 40 kr.
- Valen kom endast att innebära smärre förändrin-

gar. *Carl-Axel Åkergren* gick in som ordinarie leda-mot, medan *Egon Olson* övertog hans plats som sup-pleant.

• Efter en diskussion rö-rande minnesstenen besluta-des, att stenen skulle för-ses med en plåt innehållande kompletterande text, samt att styrelsen skulle undersöka möjligheterna för en ev flytt-ning.

Kl 1830 kunde så ordföran-den tacka för visat intresse och förklara mötet avslutat.

Det var nu dags att intaga årsmiddagen. Över 100 per-soner tog plats vid de festligt dukade borden.

Stämningen var hög, maten god. Det hölls tal och klubb-

En skål för F2 Kamratförening

Årsmötesförhandlingarna har tagit sin början.

Jhonnie och Pålle

mästaren, *Stig NyLOW*, ledde oss i de gamla välkända sångerna.

Till kaffet kåserade *Uno Brämning* över sin tid på F2 under första delen av 40-talet. Han tjänstgjorde då bl a som divisionschef för 2. och 4. divisionerna. Vi fick också ta del av intressanta flygupplevelser i samband med krigsslutet.

Uno Brämning

Övriga aktiviteter::

- *Egon Olsons* fotoutställning väckte många glada minnen.
- *Kerstins* Bar var flitigt besökt. man kunde där utöver starka drycker även inköpa böcker.
- Man kunde pröva lyckan i lotterier. Bl a utlottades ett vackert keramikfat skänkt till föreningen av *Britta Lundberg*.
- Allmän trevlig samvaro och möjlighet att röra på benen till disko-musik.

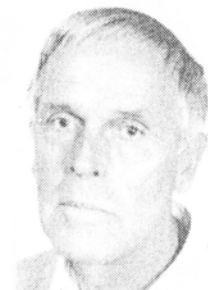

Klubbmästaren och ordföranden har något att meddela

Vid stängningsdags kl 2400 var fortfarande många kvar, vilket väl får tolkas som att vår klubbmästare ännu en gång lyckats arrangera en trevlig sammankomst i gammal god F2-anda.

Samlade igen- 45 år efter dramat

Paul Eriksson

Det var strax efter midnatt den 16. juni 1952 som det obeväpnade flygräddningsplanet Catalina lyfte från F2 i Hägernäs med sju besättningsmän om bord. Uppdraget var att söka efter överlevande från DC-3:an som troligen störtat efter beskjutning på internationellt vatten nordost om Gotland.

På 45-årsdagen den 16. juni 1997 sågs vi igen på Flottiljen i Hägernäs

Vi vet nu alla hur det gick. För att göra "historien kort", Catalinan blev beskjuten och tvingades nödlanda på vattnet. Två besättningsmän, *Olof Arbin* och *Ove Engberg* sårades. Den nödställda besättningen plockades upp av det tyska lastfartyget Münsterland och fördes till Hangö. Besättningen hämtades sedan i Åbo för hemtransport av systerplanet Catalinan GC.

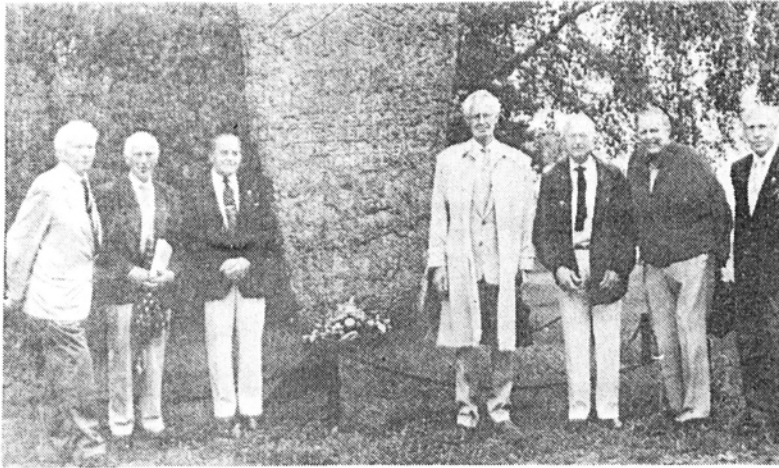
Försteföraren *Olof Arbin* belönades så småningom med Stockholmstidningens guldmedalj och övriga besättningen med guldklockor med inskriptionen "För Svensk Flygargärning".

Således, den 16. juni på dagen 45 år efter nedskjutningen, samlades besättningen, sju grånade herrar med damer på gamla F2 i Hägernäs. Det var en våt, regnig dag varför samling skedde direkt på gamla off-mässen, numera Sjövillan, kl 1000.

Undertecknad hälsade alla välkomna och uttryckte glädje över att alla kunde närvara, speciellt då de långväga gästerna från Halmstad och Linköping.

Besättnings befälhavare 1952, *Sven Törngren*, höll ett uppskattat anförande bl a om hur anhöriga uppfattade "dramat" när rapporter nådde dem därhemma. Känslor som inte riktigt kan beskrivas, men som till slut utmynnade i stor glädje när rapporter om att alla var räddade kom.

Stunden på mässen fortsatte under gemytlig

Hela Catalinabesättningen samlad vid minnesstenen.
Från v. Elis Eliasson, Paul Eriksson, Olof Arbin, Sven Törngren,
Gösta Stålhammar, Ove Engberg och Uno Littke.

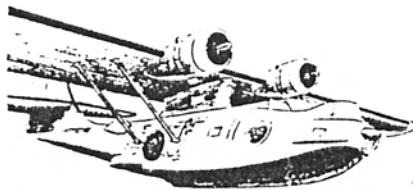
stämning med kaffe och smörgås. Sedan skedde förflyttning till Minnesstenen. En krans lades ner till minne av DC-3:ans alltjämt saknade besättning. Synbart rörda samlades alla med sina fruar till en tyst minut.

Dagen avslutades med färd till Vaxholm, där en guidad visning av Marinmuséet ägde rum. Ett mycket uppskattat besök. Därefter avnjöts en underbar "strömmingslunch" på anrika Vaxholms Hotell. Det kunde inte ha smakat bättre! Korta tal!

Härlig stämning!

Här ute avslutades så denna dag. Var och en åkte till sitt. Alla var fyllda av stor tacksamhet, kanske allra mest damerna.

Till slut ett varmt tack till F2 Kamratförening för den ekonomiska stöttnen.

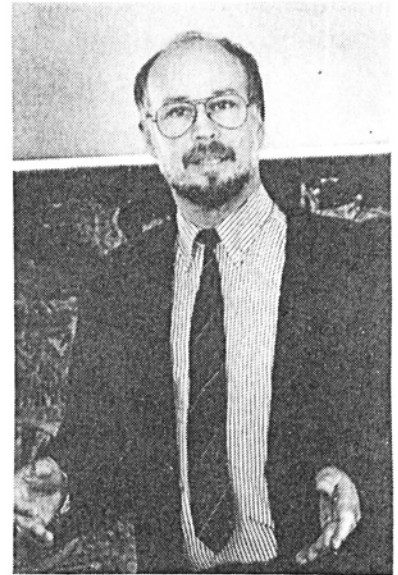
Kulturhusens dag, höstträffen

Söndagen den 14 september anordnades över hela landet **Kulturhusens Dag** denna gång med underrubriken "Försvarsbyggnader genom tiderna". Täby kommun hade bl a valt att i samarbete med vår förening visa gamla F2-området. Styrelsen beslutade att låta detta ingå som en del i årets höstträff. Den

inleddes på Sjövillan, (gamla off-mässen) där ett 50-tal medlemmar samlats för att åhöra ett kåseri av **Lars Flemström**. **Lars** tjänstgör som navigatör på räddningshelikoptrarna på F17 och i den egenskapen kunde han ge en mycket intressant inblick i flygräddningens organisation och verksamhet i dag och hur den kommer att påverkas av den nu pågående omorganisationen.

Lars deltog i räddningsar-

betet efter Estonia-olyckan och kunde ge en del intressanta inblickar i hur räddningsarbetet gick till. Tyvärr framkom detaljer som var långt ifrån positiva.

Lars Flemström

Såsom Flygvapenledningens kontaktman i Marinen kunde **Lars** också ge senaste nytt vad gäller sökandet efter den 1952 försvunna DC-3:an. Sökandet fortsätter. Nya tips kommer in och då görs nya försök att finna klarhet i det mystiska försvinnandet.

Efter det att **Lars** mötts av varma applåder för sitt mycket uppskattade kåseri, följde en gemensam lunch.

Kl 1200 var det så dags att inleda firandet av **Kulturhusens Dag**.

Vår förening hade i hangar 82 anordnat en fotoutställning. Vi visade där också videofilm samt hade försäljning av böcker..

Under eftermiddagen gjordes ett antal guidade rundvandringar med besök i byggnader av kulturhistoriskt värde. Varje rundvandring inleddes med att **Kurt Jörgne** gav en

kortfattad redogörelse över F2 historia, stående vid en modell av F2-området från 50-talet.

Det beräknas att ca 250 personer besökte F2 denna dag. Arrangemangen fick sedan omnämnande i lokalpressen. Följande medlemmar ur styrelsen medverkade:

Paul Eriksson, Kurt Jörgne, Stig NyLOW, Egon Olson och Sture Remberger.

Filmafton

Den 14. november hade F8 Kamratförening inbjudit F2 och F18 Kamratföreningar till en filmafton i Osterman Aeros nybyggda lokaler på Arlanda.

När tiden för samling var tillända, kunde F8 Kamratförenings ordförande, **Gunnar Olsson**, hälsa välkomna till ett 50-tal medlemmar från de tre föreningarna. Tyvärr var det bara sex medlemmar från vår förening som hörsammat kallelsen.

Gunnar Olsson,
ordf. F8 Kamratförening.

Sekreteraren, **Sune Blomqvist**, svarade sedan för visningen av de till video överförda filmerna från 40-50- och 60-talen. Många minnen väcktes till liv från en tid då Flygvapnet befann sig i ett intensivt uppbyggnadsskede. Många kända profiler passerade revy. Man slogs av hur unga de var.

Under en paus i filmvisningen serverades landgångar, öl och kaffe. Det blev också möjlighet att ventiler gemensamma minnen från gångna tider samt att inköpa böcker, bl a **Sune Blomqvists** bok "Hawker Hunter Stridsberedd", vilken kan rekommenderas.

Efter en andra filmvisningsavdelning gav **Sune** en del kommentarer till UD:s då nyligen utkomna skrift, "Redogörelse över DC-3-nedskjutningen juni 1952".

I och med detta var en trevlig kväll tillända. Ett varmt tack till F8 Kamratförening för ett uppskattat initiativ.

Museiföreståndarkonferens och Kamratföreningsträff.

Flygvapenmuseum arrangerar årligen en konferens för flygvapenmuseiföreståndare.. Vid konferensen förra året var för första gången även representanter från FV Kamratföreningar inbjudna Kon-

ferensen var detta år förlagd till Skaraborgs flygflottilj F7 under tiden 11-24--26.

F2 Kamratförening representerades av: **Paul Eriksson, Kurt Jörgne** och **Stig NyLOW.**

Lennart Berns

Samling skedde på Arlanda, där reseledaren **Lennart Berns** räknade in deltagarna från stockholmsområdet. Vi tog sedan plats i en Herkules, som tog oss till Sätenäs efter att först tagit upp flera deltagare på F3 och F10.

När vi landat på F7 möttes vi av **Raymond Andersson**. Han kom att ta hand om oss på ett förträffligt sätt under vårt besök. Det skulle också visa sig att han var en medryckande guide, med gedigna kunskaper både vad gällde F7 och Västergötlands historia. **Raymond** tjänstgör bl a som föreståndare för F7 Gårds- och Flottiljmuseum.

C-130 Hercules

Första aktiviteten efter landning bestod i att intaga en god lunch på Parkmässen. Mässen är inrymd i den gamla herrgården med anor från medeltiden. Eftermiddagen tillbringade vi i Gripen-centrum, en imponerande byggnad. Chefen för Flygvapenmuseum, **Sven Scheiderbauer**, kunde där presentera och hälsa ett 60-tal deltagare välkomna till årets konferens.

Leif Törnquist orienterade om FV Kamratföreningar, Nordens kamratföreningar samt om SFHM (Statens försvarshistoriska föreningar)

Efter en kafferast tog vi plats på balkongen för en utlovad överraskning. Denna visade sig vara en uppvisning av en rote J34 Hawker Hunter. En fin uppvisning av två vackra flygplan.

Anders Linnér orienterade om Gripenprojektet. Han kunde meddela att den första JAS-divisionen nu var uppsatt. Flottiljchefen, **Krister**

Backryd, hälsade oss välkomna till F7. Till vackra bilder lät han oss bli en del av F7:s intressanta historia.

Vi uppsökte sedan våra föreläsningar, där vi gjorde oss i ordning för kvällens gemensamma middag på Parkmässen.

Chefen F7, **Krister Backryd**, hälsningstalar.

Under god stämning ledde CF7 oss i sången, där givetvis "Vi flygare - -" ljud extra starkt. I baren svarade **Raymond** för snabb betjäning.

Andra dagen 11-25

Efter frukost en rundtur i buss inom F7-området samt besök på F7 Gårds- och Flottiljmuseum. **Raymond** gav prov på sitt stora historiska kunnande.

Bussen styrde sedan mot Skövde. Under vägen gav **Raymond** bevis på att vi färdades på historisk mark. Efter lunch på Pansarregementet gjordes ett besök på Pansarmuseet i Axvalla.

Hemkomna till F7 orienterade representanter från de olika flygmuseerna om sina verksamheter.

Tredje dagen 11-26

Förmiddagen användes för följande orienteringar:

Sven scheiderbauer

Deposition av och att flyga med museieflygplan..

Lennart Berns

FV traditionsvård, varvid han bli poängterade flottiljernas ansvar när det gäller att stötta kamratföreningarnas verksamhet..

Stefan Bermlid
Utställningsteknik

Talesmän för de olika kamratföreningarna redogjorde för verksamheten inom resp förening.

Efter en kortare diskussion var det så dags för *Sven Scheiderbauer* att förklara konferansen avslutad
Efter lunch tog vi åter-

igen plats i vår Herkules för att starta hemresan. Flygningen gick nu den omvända vägen, F7-F10-F3 - Arlanda, med landning Arlanda vid 16-tiden.

Tre mycket händelserika och givande dagar var därmed tillända. Värdefulla inblickar och kontakter hade erhållits till fromma för kamratföreningsarbetet och för tradi-

tionsbevarandet i Flygvapnet.. Hoppas konferensen kan få samma utformning även kommande år.

Ett varmt tack till chefen Flygvapenmuseum, CF7 och *Raymond Andersson* för perfekta arrangemang.

JAS39
GRIPEN

Här kommer flera "Lönehistorier"

• Först en rättelse:

Många som läste, "Så här började det", i förra numret av medlemstidningen undrade säkert över vad det var som volontärerna hade så roligt åt. Det var inget fel på läsarens humor. Ett ord hade blivit "felstavat. Stod "Momentet". Skulle stå: "Monumentet" Det lät alltså så här när sergeanten skulle lära volontärerna gå: "På första monumentet, sätt fram ena foten - gör det! På andra monumentet, sätt fram andra foten - gör det !" o s v. Genast lite roligare.

• En löjtnants bröllopsdag och - - - natt !?

Som vanligt avslutades veckan på lördagsförmiddagen med någon form av idrott åtföljd av permis.

Denna gång hade jag lagt en orienteringsbana och målet var som vanligt "torpet Löt" vid Hägernäs hållplats. För att ingen skulle maska, så kördes alla med

buss och lastbil till starten någon mil ut i "busken". Det gällde alltså att kuta på för att hinna med ett tidigare permiståg.

En löjtnant från flottan (spanare) bad att få slippa, för att han skulle gifta sig på eftermiddagen. Jag gav honom tillstånd att ta halva banan (sådan makt hade jag då), och kuta till "Löt" fort som fan. Själv stod jag vid sista kontrollen dit brudgummen in spe kom i god tid. På fråga om närmaste vägen till målet fick han tipset att gena över en liten bergklack - sedan var det raka spåret.

Nedför berget halkade han så illa, att han grenslade en buske med vassa grenar. Där satt han fast och skrek på hjälp. Vi lyfte bort honom och han fick åka tillbaka. Otur !! Grenen hade träffat just det ställe som den i det rådande läget absolut inte fick träffa.

Flottiljläkare *L. Sundgren* assisterad av *Lennart Lizell* fick anlägga ett större bandage. "The show must go on !".

Bruden, gäster och paraderande offkamarater hade det mycket muntert när han bredbent - nästan i spagat - skred uppför kyrkgången.

Han fick en extra ledighetsdag.

Forts. sida 12

**GLÖM INTE ATT
MEDDELA ADRESS-
FÖRÄNDRING !!**

VINTERFLYGSKOLA PÅ HÄGERNÄSVIKEN

Under åren 1919 - 1926 bedrev
Marinens Flygväsende
årliga vinterflygskolor på Hägernäsviken.

Albin Ahrenberg

En av de första eleverna var den sedemera legendariske flygföraren *Albin Ahrenberg*. I februari 1922 gav skolans chef, *Arvid Flory*, ut nedanstående flygstationsorder.

FLYGSTATIONSORDER

8. februari 1922.

Försiktighetsåtgärder vid nattflygning

Under nattflygning får flygbåt icke landa å landningsplatsen förrän tillåtelse-signal givits. Vid all flygning skola förare och spanare såväl i luften som å isen noga aktgiva på eventuellt närliggande flygbåtar. På förekommen anledning meddelas att brott mot utfärdade flygorder kommer att betraktas som tjänstefel under försvårande omständigheter.

Flygtekniska meddelanden

1) Flygplan av typ LVG skall i möjligaste mån skonas för större belastningsökningar. I synnerhet iakttages att vändningar i horisontalplanet med större bankningsvinkel än 45 gr ej må utföras, samt snabbare uppresning från glidflykt (spiral etc) undvikas.

2) Ständig uppmärksamhet bör ägnas planens innerförstagning. Dessa har en tendens att vid större belastning (till följd av häftiga manövrar o d) förskjuta de beslag, vilka tjäna som stöd för distansrören, varvid förstagningssystemet deformeras på sådant sätt att vingbalkarna böjas bakåt. Det yttre kännetecknet på att en dylik deforma-

tion ägt rum är att planen från och med det yttersta stöttparet bibringas pilform.

Före varje flygning skall föraren genom syftning utefter bärplanets framkant göra sig underrättad om att den antydda pilformen icke förefinnes.

3) Flygplanen 1-5 äro icke avsedda för utövande av någon som helst art av konstflygning och får sådana under inga omständigheter förekomma. Det bör noga bemärkas att flygplan typ LVG (9) i fråga om hållfasthet i icke oväsentlig grad är flygplanen typ Albatros (1-5) underlägsna.

Motorskötsel

Förare- och spanareelever skola tills vidare själva på morgonen klargöra flygbåtarna 1, 2 och 3. Vederbörande maskinist ansvarar för arbetets rätta utförande. Den äldste eleven börjar. Flygbåtarna klargöras för två timmars förråd. Elev skall personligen fylla vatten, bensin och olja och själv starta motorn, köra den varm m m. Efter klargöring rapporteras till vederbörande lärare.

Marinens vinterflygskola

Hägernäs som ovan

Arvid Flory

Tänkvärt

Det är två saker man aldrig får en chans att göra om.

Ett misslyckat fallskärmshopp och det första intrycket.

Arvid Flory

en förgångsman inom det militära flyget.

I samband med att Flygvapnet blev egen försvarsgren 1926, lämnade Flory marinen och gick över till det nya vapenslaget. Där kom han bl a att tjänstgöra som chef för:
 F5 1926-1932
 F2 1932-1934

Under sin tid som chef för F5 kunde man återfinna hans namn i Blekinge Läns Tidning under rubriken Militära notiser den 27. april 1932.

Som framgår nedan, var inte notisen av det positiva slaget.

BLEKINGE

Onsdagen den 27 april 1932.

MILITÄRA NOTISER.

Krigshovrätten fastställde utslaget. Krigshovrätten har fastställt Skånska kavalleriets krigsrätts utslag att ådöma straffen för flygskolkåren på Ljungbyhed kommandörkaptenen S. A. Flory disciplinstraff av arrest utan bevakning i 4 dagar för oförstånd i utförande av tjänsteplikter. Flory hade medgivit en passagerareflygning med ett kärnsflygplan under sådana förhållanden att flygningen icke varit tillåten enligt instruktionerna för flygskolan. Krigshovrätten har dessutom förpliktat Flory att med 295 kr. ersätta kronan omkostnader för denna passagerareflygning. (T. f.)

En 11-årig grabbs funderingar över PILOTYRKET som yrkesval.

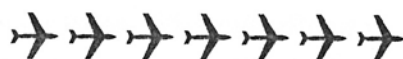
Jag vill bli flygare när jag blir stor för det är ett roligt och lätt jobb. Därför finns det numera så många flygare.

Flygarna behöver inte gå mycket i skola, de behöver bara lära sig siffrorna, för att de ska kunna läsa mätare. Jag tror att de också borde kunna läsa kartor, så att de hittar fram om de har kört vilse.

Flygarna bör vara modiga, om en vinge eller en motor faller av. De bör förbli lugna, så att de ska veta vad man bör göra. Flygare bör ha goda ögon, så att de kan se genom molnen, och de får inte vara rädda för blixtar eller åska, för att de är närmare dem än vi.

Jag tycker om lönen flygarna får. De får mera pengar än vad de hinner göra av med. Det beror på att de flesta människorna tycker att flygning är farligt med undantag av flygarna, för de vet hur lätt det är.

Det finns inte mycket där som jag inte tycker om, förutom att flickorna tycker om flygare och alla flygvärdinnor vill gifta sig med flygare, så att flygarna måste köra iväg dem, annars stör de. Hoppas jag inte blir flygsjuk. Om jag blir flygsjuk kan jag inte bli flygare och då måste jag börja arbeta.

Flera "Löqenhistorier". Forts.

• Divisionschefen behöll terminslönen

En 3-grupp Hansor skulle vinteröva i Dalarna och stationerades till Ryggen några mil öster om Falun. Så skulle det bli galej på turisthotellet och vi såg fram mot en trevlig lördagskväll. Denna veckan hade vi inte fått ut vår terminslön, så vi påminde vår kapten "Klotis". Han lovade att den skulle betalas ut på lördag f m.

Vi fick inga pengar!! Han hade satt in hela krigskassan på sin egen postsparebanksbok (för att få ränta). Posten var stängd på lördagar. Han hade aldrig tillhört någon av de populärare officerarna, och inte blev det bättre efter denna fadäs.

Vi fick sitta i förläggningen på kvällen och spela skitgubbe.

Mekanikerminnen från Fårösund sommaren 1940

"Örneldeh - Kråkbrasa - Finkfutt"

Av Gustaf Lindkvist

I förra numret av medlemstidningen fick vi vara med när *Gustaf Lindkvist* ryckte ut efter värnplikstjänstgöring 1939.

Ett år har nu gått, och vi återfinner *Gustaf* som mekaniker på Fårösund.

Morgonen 2. juni 1940 befinner jag mig ombord på Gotlandsbolagets s/s Drott på väg till Visby. Östersjön - "fredens hav" - är stilla och när jag strax före kl 7 går upp på däck ser jag hur solskenet förgyller "rosornas och ruinernas" stad. Det skulle kunna vara en semestertrip till Gotland, men nu är det frågan om något helt annat.

Jag är kommenderad till tjänstgöring vid F2 skoldivision som har sin övningsplats i Fårösund på norra Gotland. Det handlar således om GFSU (grundläggande flygslagsutbildning) för marinspaningsflygare. Att jag hamnat i detta sällskap kräver kanske en närmare förklaring.

I slutet av mars 1940 mottog jag ett brev med erbjudande om anställning som kontraktsanställd mekaniker vid F2. Det var tygofficeren, kapten *Sparre*, som stod som avsändare och svar krävdes omgående. Glad i hågen accepterade jag erbjudandet och inställde mig som avtalat till tjänstgöring den 15 april.

Dramatiken här i Norden efter den 9. april medförde, att jag dessutom var inkallad som vpl till F2. Nu slapp jag detta och fick i stället en fast anställning med hygglig lön.

Från Visby gick resan vidare, först med tåg till Lärbro och sedan med buss till Fårösund. Under dagens lopp sammanstrålar skoldivisionens personal på flygstationen i Fårösund. Även våra flygplan,

samtliga typ S5A "Hansa", d v s den äldsta typen S5. Skolchef var lt *Nordström* och ställföreträdande chef lt *Wagner*.

De mest angelägna frågorna var nu, var skall jag få mat och var skall jag bo? Enl mitt kontrakt var jag skyldig att bära uniform om så påfordrades, och jag skulle då ha furirs grad. Jag kom således att inta mina måltider i furirmässen och mitt nattkvarter blev i ett s k furirrum, som utgjordes av ett antal små "krypin" i en nybyggd barack. Möbleringen bestod av under- och överslaf på vardera sidan av en smal mittgång, ett bord och två skåp. Inga stolar fanns p g a utrymmesbrist. Genom att fälla ner överslafarna erhöles sittplatser.

Första dagen i Fårösund sammanträffade jag med en värnpliktig furir som hette *Örneldeh*. Han hade ett förflutet som stammanställd på F2 åren omkring 1930 och kom nu från en befattning som verkmästare på en bilverkstad i Falkenberg. Efter F2-tiden hade han under några år jobbat som flygmekaniker i det tyska flygbolaget Lufthansa. När det blev dags att söka sovplats föll det sig naturligt att vi delade på ett furirrum. Lite senare hyrde vi rum i en villa ute i samhället.

Örneldeh var en skicklig mekaniker och vi samarbetade mycket bra. Vi tjänstgjorde både som chefsmekaniker, flygplanmästare och allt i allo de första månaderna tills det i början av augusti anlände en nyutnämnd flygplanmästare. Det var "skräddarn" *Wettergren*, som tidigare drivit en liten flygverkstad på Lindarängen. Efter att vi hälsat sa han till mig att: "eftersom jag är ny i det här gemet, så får Du vara snäll och tala om hur det går till". Det var ju ärligt att så direkt lägga korten på bordet.

Örnelde var en reslig kämpe, som förutom sina mekaniska färdigheter även var begåvad med en fyllig tenor som kunde bedåra de kvinnor som råkade komma i hans väg. På mässen brukade man titulera honom "Kråkbrasa", vilket han parerade med att svara: "Fel, mitt namn är "Finkfutt". Detta är alltså förklaringen till den något kufiska underrubriken.

Örnelde och den felande länken.

Här följer en berättelse, vars sanningshalt kanske kan ifrågasättas av många.

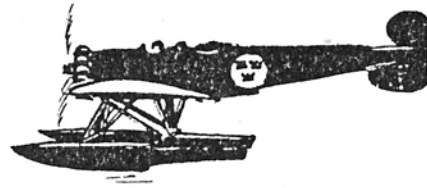
Jag återger emellertid huvudpersonens egen redogörelse över hur det gick till.

Vi förflyttar oss nu tillbaka i tiden till Fårösund en sommar i början av 1930-talet. F2 bedrev redan då utbildning av marinflygare på Gotland.

Furir *Örnelde* var kommenderad att som mekaniker delta i ett flygpass med lt *K-G Lindner* som förare. Flygplanet var ett biplan, en på den tiden vanlig flygplantyp. Det var således ett flygplan med många stag och stöttor mellan vingarna, vilket senare skulle visa sig vara en stor tillgång. Helt plötsligt försvinner dragkraften och motorn går ner på tomgång. *Lindner* gör sig beredd att nödlända i en terräng som inte är alltför inbjudande. *Örnelde* skriker och ger tecken att han avser klättra ut för att hitta felet. Han klänger ut bland stöttor och stag kämpande i fartvinden fram till motorn, där han lyckas få upp en huvplåt. Där hittar han nästan omgående felet; gasreglagets länkstång hade brustit. Han får tag i hävarmen på förgasarens spjäll-axel och vrider axeln till fullgas. Propellern drar igen för fullt och *Lindner* kan stiga till betryggande höjd. Nu kan föraren med den fria handen ge tecken åt *Ö* att reglera motorvarvet så att hemflygningen kan ske i "normal" ordning.

Under inkörning till slipen väcker det stort uppseende, att en man klamrar sig fast på flygplanets utsida. När man får förklaringen till vad som hänt är saken klar, man har blivit åsyna vittnen till en verklig bragd.

Vid nästa uppställning blir *Örnelde* beordrad att träda fram för att bli avtackad av skolchefen inför truppen.

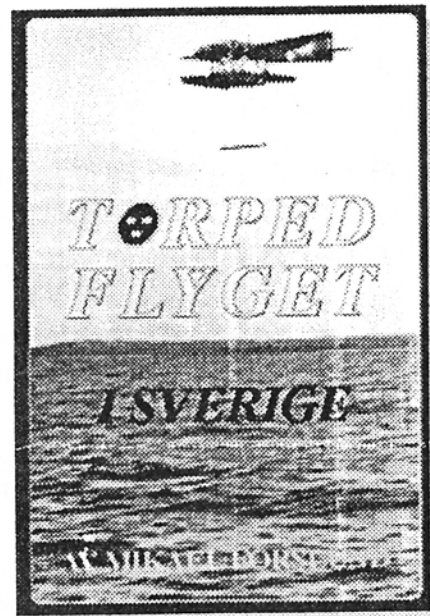

BOKNYTT. Forts.

bra pris, samtidigt som Du stärker vår ekonomi.

Följande priser inklusive porto gäller:

- Flera Flygarhistorier 135:-
- Flygplanet S12 85:-
- Torpedflyget i Sverige 245:-

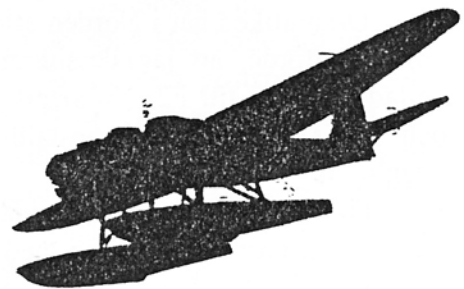

Beställning görs genom insättning av aktuellt belopp på PG 28 82 18-1.

Ange boktitel och namn på talongen.

Böckerna kommer även att försäljas i samband med årsmötet.

Red

"DÖDERHULTARN"

en stor konstnär och
en säregen flygentusiast.

"Att flyga är att leva" står det som rubrik för den bok som utgavs i samband med att Flygvapnet firade 50-års jubileum 1976.

Så kände sig också "Döderhultarn", *Axel Petersson*, då han låg på rygg sommaren 1912 och tittade på himmelens moln, då ett flygplan kom susande över honom på låg höjd. "Å vad det kändes konstigt i kroppen och det föll som fjäll från mina ögon. Då begrep jag i hast hur vansinnigt det var att arbeta. Jag förstod att det enda som kunde ge livet någon mening var att susa fram uppe bland skyarna".

Han kom till Malmen 1911, när *Carl Cederström* gjorde sina första flygningar där. Naturligtvis ville han flyga med "flygbaronen". Han bjöd honom på snus ur sin småländska näverdosa, men *Cederström* hade ingen plats för en passagerare i sin enkla maskin. "Då gör inget, surra fast mig inunder på mitt eget ansvar" försökte *Döderhultarn*. Han lät sig inte skrämmas, "Då ä klämmigt att omkomma under flygning. Drunkna eller bli överkörd av tåget kan vilken bondgubbe som helst bli, men att bryta nacken av sig från tusen meters höjd, det är jävligt schantilt. Och jag har

redan testamenterat min förmögenhet till faderlösa änkor".

Det blev ingen flygning den gången, men två år senare lyckades han förmå *Cederström* och *Hasse Z* att övertala den franske avaitören *Chevillard* att ta honom med på en flygtur över Stockholm.

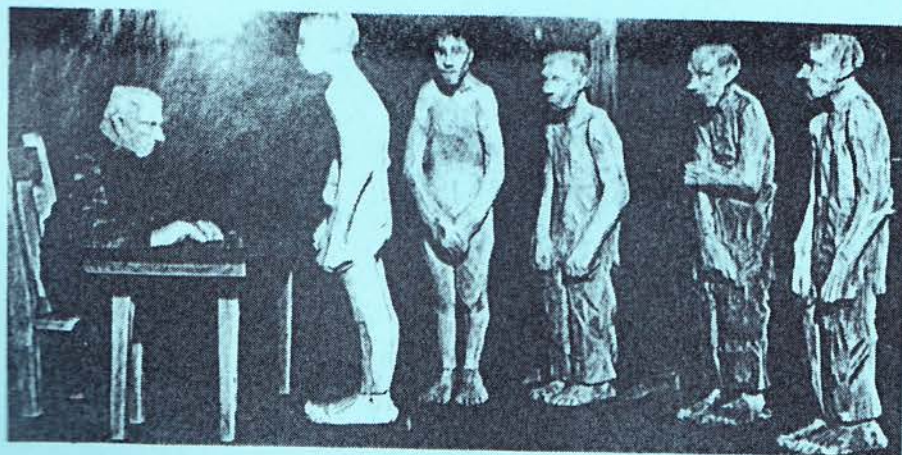
Efter åtskilliga loopingar, spiraler och fallande löv landade man. *Döderhultarn* förklarade sina intryck: "Det var liksom en liten ekivok känsla".

Albert Engström citerade honom en gång med följande ord: "När en flyger, så blir människerna så usle å små som flugpricker på e karte. Då ä så roligt att se människera krypa ihop och kråla där nere som fluger på e svinränta, folkhopera ser ut som utkastade mullbänkar".

När han en gång skulle flyga på Malmen, kom han i frack och vit väst. Hans enkla förklaring var: "Ja, se när jag möter Gud, vill jag vara i parad".

Fem av hans berömda grupper lever vidare Flygvapenmuseum nämligen: **Beväringsmönstring**, **Begravning**, **Bröllop**, **Auktion** och **Schackspelare**. Där påminner de nu om en stor konstnär och en säregen Flygentusiast.

K G Larsson

Beväringsmönstring

KUNGL. ROSLAGENS FLYGFLOTTILJS
KAMRATFÖRENING

